

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

หน่วยงาน ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา

รหัสโครงการ ๑-๕๐๑-๐๕

ชื่อโครงการ/กิจกรรม	โครงการสร้างความเข้มแข็งด้านศิลปวัฒนธรรม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา มทร.ล้านนา
สถานที่ดำเนินงาน	มทร.ล้านนา
กำหนดการจัดโครงการ	เดือน ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ – เดือนกันยายน ๒๕๖๔

หลักการและเหตุผล

จากพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการที่จะทำนุบำรุง อนุรักษ์ และเผยแพร่วัฒนธรรม อันดีงาม และในบริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ครอบคลุมในกลุ่มภาคเหนือทั้ง ๑๗ จังหวัด ซึ่งทั้งหมดต่างมีศิลปวัฒนธรรมอันดีงามที่เป็นเอกลักษณ์ และนักปราชญ์ที่มีภูมิปัญญาอันเป็นที่ประจักษ์อยู่หลายคน ซึ่งนับวันก็มีอายุมากขึ้น ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานด้านศิลปวัฒนธรรม

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรม สู้นักศึกษา อันจะเป็นบัณฑิตนักปฏิบัติต่อไปในอนาคต รวมถึงบุคลากรของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นสายวิชาการ อันจะถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไปในรายวิชา และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม ที่พร้อมจะสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัยให้ตรงตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจ และบรรลุผลตามที่ตั้งไว้

ในการนี้ทางศูนย์วัฒนธรรมศึกษา จึงได้จัดโครงการ “สร้างความเข้มแข็งด้านศิลปวัฒนธรรม” โดยได้จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่กับประเพณีไหว้พระธาตุประจำปี (๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔)
๒. กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ประเพณี ๑๒ เดือน ให้แก่บุคลากร และนักศึกษา มทร. ล้านนา ปีการศึกษา ๒๕๖๔
๓. กิจกรรมให้ความรู้กับนักศึกษาและบุคลากร : การประกอบพิธีทางพุทธศาสนา

สำหรับกิจกรรมที่ ๑ นี้ อ้างอิงจากหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหนังสือ เลขที่ อว ๐๒๒๑.๑/ว๖ ได้แจ้งกำหนด วันหยุดราชการเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำหนดให้วันศุกร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นวันหยุดราชการประจำภาคเหนือ (ประเพณีไหว้พระธาตุ) ตามความทราบแล้วนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับวันหยุดพิเศษดังกล่าวนั้น ทางศูนย์วัฒนธรรม ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่กับประเพณีไหว้พระธาตุประจำปี ขึ้นในรูปแบบสักการะไหว้พระธาตุสำคัญในนคร เชียงใหม่ อันเนื่องมาแต่ประเพณีไหว้พระธาตุ

การสักการะพระธาตุสำคัญในล้านนา ส่วนใหญ่จะไหว้เนื่องจากความเชื่อเรื่อง “ขุ ธาตุ” ด้วยเชื่อว่าก่อนที่คนเราจะมาถือเอากำเนิดปฏิสนธิ์ในครรภ์มารดานั้น จะไป “ขุ” หรือไป สลัดยังพระธาตุประจำปีเกิดเสียก่อน แล้วมาตั้งอยู่บนกระหม่อมของพ่อ แล้วจึงเคลื่อนเข้าสู่ ครรภ์มารดา จนถึงกำเนิดในภวະชาตินี้ และในชีวิตหนึ่งนั้น จะต้องไปกราบไหว้สาพระธาตุ ประจำปีเกิดให้ได้สักครั้งหนึ่ง พระธาตุประจำปีเกิด มีดังนี้

ผู้ที่เกิดปี ใ้ หรือปีชวด	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุศรีจอมทอง
ผู้ที่เกิดปี เป้า หรือปีฉลู	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุลำปางหลวง
ผู้ที่เกิดปี ยี หรือปีชกาล	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุช่อแฮ
ผู้ที่เกิดปี เหม้า หรือปีเถาะ	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุแช่แห้ง
ผู้ที่เกิดปี สี หรือปีมะโรง	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระพุทธสิหิงส์ (พระสิงห์)
ผู้ที่เกิดปี ไล่ หรือปีมะเส็ง	พระธาตุประจำปีเกิดคือ โปธิบัลลังก์ พุทธคยา ประเทศอินเดีย
ผู้ที่เกิดปี สะง้า หรือปีมะเมีย	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุขเวดากอง เมืองย่างกุ้ง ประเทศเมียนมา
ผู้ที่เกิดปี เม็ด หรือปีมะแม	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุศตอยสุเทพ
ผู้ที่เกิดปี สัน หรือปีวอก	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุพนม
ผู้ที่เกิดปี ไร่ หรือปีระกา	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุหริภุญชัย
ผู้ที่เกิดปี เส็ด หรือปีจอ	พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุเกศแก้วจุฬามณี

บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ผู้ที่เกิดปี ใต้ หรือปีกุน พระธาตุประจำปีเกิดคือ พระธาตุตอดยดุง

จะเห็นว่า มีพระธาตุสำคัญที่อยู่ในเชียงใหม่ ถึง ๓ องค์ นั่นคือ พระธาตุตอดยสุเทพ พระพุทธสิหิงค์ (พระสิงห์) และพระธาตุศรีจอมทอง และตัวแทนพระธาตุอีก ๒ องค์ในเชียงใหม่ คือ วัดโพธาราม (เจ็ดยอด) ที่จำลองศิขรเจดีย์และสัตมหาสถานที่พุทธคยามาไว้ที่เชียงใหม่ และ วัดเกตการาม ที่เป็นตัวแทนของพระเศกแก้วจุฬามณี

ดังนั้นเพื่อเป็นการแสวงบุญในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้โดยสะดวกนั้น จึงเลือกธาตุที่สำคัญและไปมาโดยสะดวก คือ พระธาตุตอดยสุเทพ วัดพระสิงห์ วัดโพธาราม (เจ็ดยอด) และวัดเกตการาม เป็นพื้นที่สักการะและศึกษาเรียนรู้ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

๖.๑ เพื่อเผยแพร่ความรู้ประเพณี ๑๒ เดือน ให้แก่บุคลากร และนักศึกษา มทร.

ล้านนา ปีการศึกษา ๒๕๖๔

๖.๒ เพื่อให้บุคลากร และนักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกอบพิธีทางพุทธศาสนา

๖.๓ เพื่อให้บุคลากรและนักศึกษา ได้ศึกษาและเรียนรู้นอกรสถานที่ ในกิจกรรมประเพณีที่เกิดขึ้นจริง

๖.๔ เพื่อสืบทอดประเพณีการไหว้พระธาตุของล้านนา (ชุธาตุ)

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ

กิจกรรมที่ ๑

สำหรับนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และผู้สนใจทั่วไป จำนวน ๓๓ คน

กิจกรรมที่ ๒ และ ๓

นักศึกษา ๔ คณะ ๑ วิทยาลัย (ทุกหลักสูตร)

และบุคลากร ๔ คณะ ๑ วิทยาลัย ๕ พื้นที่ และหน่วยงานในระดับสำนัก สถาบัน กอง (ทุกหน่วยงาน)กอง

ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ(Output)

กิจกรรมที่ ๑

ได้เผยแพร่ความรู้เรื่องการสักการะพระธาตุ และเรียนรู้ในพื้นที่จริง ให้กับนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร ที่สนใจ

กิจกรรมที่ ๒ - ๓

ได้เผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา ให้กับ บุคลากรและนักศึกษา ในเรื่อง ประเพณี ๑๒ เดือน และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ให้กับนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรทุก คณะทุกหลักสูตร และบุคลากรระดับสถาบัน / กอง ทุกหน่วยงานผ่านสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)

กิจกรรมที่ ๑

๑ นักศึกษา บุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความรู้ในด้านสถาปัตยกรรม โบราณสถาน ความสำคัญของพื้นที่เมืองเชียงใหม่ จำนวน ๔ วัด ในฐานะวัดที่เป็นพระธาตุ ประจำปีเกิด และพระธาตุตัวแทนประจำปีเกิด ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

๒ นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ เป็นการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ และศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ ๒ - ๓

๑ นักศึกษาและบุคลากรของมทร.ล้านนา ได้รับความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมในเรื่อง ประเพณี ๑๒ เดือน และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

๒ เกิดกลไกการสร้างความเข้มแข็งทางด้านศิลปวัฒนธรรมในการให้ความรู้ทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม ให้กับทุกคนในมหาวิทยาลัยผ่านการสื่อสารออนไลน์และเทคโนโลยี

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)

เกิดการตระหนักรู้ในความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทย และสามารถนำความรู้ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง มหาวิทยาลัย สังคม และประเทศชาติต่อไปในอนาคตได้

กำหนดการ

ส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่กับประเพณีไหว้พระธาตุประจำปี

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

ณ วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร, วัดเจ็ดยอด (พระอารามหลวง),
วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร และวัดเกตการาม

๐๗.๓๐ - ๐๘.๐๐ น.	ลงทะเบียน ณ หน้าอาคารอำนวยการ
๐๘.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	นำชมและสักการะพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร พระธาตุประจำปีเกิดของผู้ที่เกิดปีมะแม
๐๙.๓๐ - ๑๐.๐๐ น.	เดินทางถึงวัดเจ็ดยอด (พระอารามหลวง)
๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.	รับประทานอาหารเช้า
๑๐.๑๕ - ๑๒.๐๐ น.	นำชมและสักการะพระธาตุวัดเจ็ดยอด พระอารามหลวง ตัวแทนพระธาตุประจำปีเกิดของผู้ที่เกิดปีมะเส็ง
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๓.๓๐ น.	เดินทางไปยังวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร
๑๓.๓๐ - ๑๔.๓๐ น.	สักการะพระพุทธรูปสิหิงส์ ชูธาตุสำหรับผู้ที่เกิดปีมะโรง และนำชมวัดพระสิงห์
๑๔.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.	รับประทานอาหารเช้า และเดินทางไปยังวัดเกตการาม
๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	สักการะพระธาตุวัดเกตการาม ตัวแทนพระธาตุประจำปีเกิดของ ผู้ที่เกิดปีจอ
๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	เดินทางกลับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

หมายเหตุกำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

แต่งการด้วยชุดสุภาพ

วิทยากรนำชม ผศ.ชัยปฐมพร ธนพัฒน์ปวงวัน ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมศึกษา
และ นายศักดิ์นรินทร์ ชาวจิว นักวิชาการศึกษา

อุทฺตมฺมวฺจฺจาวคณฺโณ

วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร

ที่ตั้ง	ถ. ศรีวิชัย ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประเภท	พระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร
นิกาย	เถรวาท มหานิกาย
เจ้าอาวาส	พระธรรมเสนาบดี (ธงชัย สุวณฺณสิริ)
พิกัด	๑๘.๘๐๕๐๓๙, ๙๘.๙๒๑๕๘๐

ประวัติความเป็นมา

วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร เป็นประเภทพระอารามหลวง ชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร นิกายเถรวาท

จากตำนานพระธาตุเจ้าสุเทพ กล่าวถึงความเป็นมาว่า

เมื่อพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรดยังดอยจตุรปูพพตา หรือดอยอ้อยช้าง และรับอาหารบิณฑบาตจากย่าแสะแม่ลูกแล้วก็เสด็จกลับฉันทดาหารที่ยอดดอยจตุรปูพพต ลูกของย่าแสะได้บวชในสำนักของพระพุทธเจ้า ครั้นภายหลังเห็นว่าการเป็นนักบวชนั้นนับว่ายุ่งยาก จึงลาสิกขาบทแล้วดำรงสภาพเป็นฤๅษีชื่อว่า “สุเทวาลี” ในการที่เสด็จพุทธดำเนินครั้งนั้นพระพุทธองค์ได้เสด็จมาพร้อมกับพระสาวก ๕๐๐ รูป ได้ทรงมอบพระเกสรธาตุเส้นหนึ่งแก่ย่าแสะแม่ลูกและทรงให้บรรจุพระเกสรธาตุไว้ที่ดอยนั้น หากพระองค์นิพพานแล้วก็จะมิพระสุมนภิกษุกับพระญาณาคหนึ่งนำเอา “ธาตุออกออ” หรือพระธาตุมันสมองของพระองค์มาบรรจุที่ดอยนี้อีก

ต่อมาสมัยพระญาเกือนา ได้อาราธนาเมื่อพระสุมนเถระ ได้ตั้งศาสนาไว้ที่วัดพระยืน นครทริภุญไชยแล้ว ก็มาอยู่ที่วัดสวนดอก โดยพระญาเกือนาได้สร้าง

ถวายไว้ยังบริเวณสวนดอกไม้พะยอมของพระองค์ พระสมณเถระได้นำพระบรมสารีริกธาตุจากสุโขทัยมายังเชียงใหม่

ในปี พ.ศ.๑๙๑๔ จะประจักษ์พระบรมสารีริกธาตุไว้ที่วัดสวนดอก ครั้งนั้นพระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์แตกออกมาเป็นองค์ย่อยๆ หลายองค์ ส่วนหนึ่งได้ประจักษ์ไว้ในพระธาตุวัดสวนดอก อีกส่วนหนึ่งในตำนานมูลศาสนากล่าวว่าได้ไปประดิษฐานไว้ที่เมืองตาก โดยให้เมืองตากเป็นเมืองกลางที่คนล้านนาและสุโขทัยต่างเดินทางไปนมัสการพระธาตุได้โดยเสรี หลังจากที่เมืองตากขึ้นกับล้านนาในสมัยพระญาคำฟูเป็นต้นมา อีกส่วนหนึ่งพระญาก่อนากก็ตั้งจิตอธิษฐานหาสถานที่อันจะตั้งประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ โดยให้ช้างเผือกนำพระบรมสารีริกธาตุเสด็จหายสถานที่อันจะตั้งพระบรมสารีริกธาตุ ช้างเผือกเดินทางมายังทิศตะวันตก แล้วไปหยุดอยู่ยังสถานที่หนึ่ง จึงบอกให้ช้างนอน ช้างก็ไม่นอน แล้วเดินทางต่อไป สถานที่แห่งนั้นเรียกว่า ดอยช้างนูน ต่อมาเรียกว่าดอยหมากหนูน (บริเวณนี้ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่ของเอกชน) จากนั้นช้างก็เดินทางต่อไปยังยอดดอยที่หนึ่ง มีสันฐานราบเสมอกัน ก็กราบนบพระธาตุ ๓ ที ว่าจะขอตั้งพระบรมสารีริกธาตุไว้ที่แห่งนี้ ช้างก็หยุดอยู่ที่นั่น ผู้คนจึงเรียกที่แห่งนั้นว่า “๓ ยอด” ต่อมาเรียกใหม่เป็น “๓ ยอด” แล้วช้างเดินทางต่อไปจนถึงยอดดอยสุเทพ ก็ล้มลงที่นั่น ก็ได้ประจักษ์พระบรมสารีริกธาตุไว้ยังที่แห่งนั้น คือที่ตั้งขององค์พระธาตุในทุกวันนี้

ในสมัยพระเมืองเกษเกล้า (ท้าวอ้าย โอรสของพระเมืองแก้ว) ได้บูรณะพระธาตุดอยสุเทพเมื่อปี พ.ศ.๒๐๘๑ มีฐานเจดีย์กว้าง ๑๒ ศอก สูง ๔๔ ศอก

ในสมัยท้าวชายคำ ในปี พ.ศ.๒๐๗๙ ให้หุ้มเจดีย์ด้วยทองจังโก สร้างวิหารสร้างบันไดนาค

และได้มีการบูรณะกันเรื่อยมา จนถึงสมัยเจ้าแก้วนารัฐ ครั้งเมื่อ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนครเชียงใหม่ ได้ขึ้นมาสมโภชพระธาตุ ดอยสุเทพด้วย

จนถึงสมัยที่ครูบาศรีวิชัยสร้างทางขึ้นดอยสุเทพ ได้มีการกำหนดให้วัดพระ ธาตุดอยสุเทพ เป็นวัดอรหันตา ในลำดับการบรรลุนิธิกรรม ตามลำดับรายทางขึ้นสู่วัด พระธาตุดอยสุเทพ ทำให้ผู้คนต่างหลั่งไหลขึ้นสู่พระธาตุดอยสุเทพ และการเดินขึ้น ดอยจากเส้นทางเดิมผ่านทางวัดผาลาดนั้น ก็หันมาใช้เส้นทางรถยนต์กันมากขึ้น

ในสมัยของการท่องเที่ยว ได้มีคำกล่าวสำหรับผู้มาเยือนเชียงใหม่ว่า ถ้า ไม่ได้กินข้าวซอย ถ้าไม่ได้ขึ้นดอยสุเทพ จะมาไม่ถึงเชียงใหม่ พระธาตุดอยสุเทพจึง กลายเป็นสัญลักษณ์และพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองเชียงใหม่ และความเชื่อเรื่อง ชูธาตุ หรือพระธาตุประจำปีเกิดก็มีการกำหนดให้พระธาตุดอยสุเทพเป็นพระธาตุ ประจำปีเกิดของผู้ที่เกิดปีเมืต (ปีมะแม) อีกด้วย

ยังมีความเชื่อในกลุ่มชาวพม่าและไทยใหญ่เกี่ยวกับวัดพระธาตุดอยสุเทพนี้ อีกว่า เป็นที่ตั้งของบาตรมรกต โดยมีเทวดานำบาตรมรกตมาไว้ยังสถานที่แห่งนี้ อัน เป็นที่ชาวพม่าและไทยใหญ่มักจะสักการะและเชื่อในเรื่องนี้ โดยมีคำกล่าวที่ว่า “เมืองกอกมีเมียะพญา เชียงใหม่มีเมียะตะปะะ (မြို့ဝိတ်)” หรือ กรุงเทพฯมีพระ แก้วมรกต เชียงใหม่มีบาตรมรกต

สถานที่สำคัญ

- บันไดนาค
- พระธาตุประจำปีเกิดผู้ที่เกิดปีเมืต (มะแม)
- วิหารหลวง มีดาวเพดานบอกตำแหน่งดาวฤกษ์ทั้ง ๒๗ ฤกษ์

- อนุสาวรีย์ช้างเผือก ช้างที่อัญเชิญพระธาตุขึ้นมาประดิษฐานมายังตำแหน่งที่สร้างพระธาตุ แล้วล้มลงตรงนั้น
- อนุสาวรีย์ฤๅษีวาสุเทพ อันเป็นที่มาของนาม
- วิหารน้อยมีภาพจิตรกรรมฝาผนังประวัติวัดตั้งแต่เจออพระธาตุที่สุโขทัย มาวัดสวนดอก และอัญเชิญเสด็จขึ้นหลังช้างมายังวัดพระธาตุดอยสุเทพแห่งนี้
- จิตรกรรมฝาผนังที่ศาลาบาตรว่าด้วยพุทธประวัติและชาดก และสอดแทรกเรื่องราววิถีชีวิตของชาวเชียงใหม่เอาไว้
- พระพุทธรูปพันใจ
- พระพุทธรูปอุ่นเมือง
- วิหารพระเจ้ากือนา
- จุดชมทัศนียภาพเมืองเชียงใหม่
- ฯลฯ

คำไหว้พระประจำปีเกิด ของผู้ที่เกิดปีเม็ด หรือ ปีมะแม

ไหว้พระธาตุดอยสุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

คำกล่าวบูชา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

สุวัณณะเจดีย์ง เกสวะระเทเวหิ, อะหัง วันทามิ ธาตุโย, อะหัง วันทามิ

สัพพะธา.

อุฎฺฐยฺยชฺชวทเวฬวณฺเฑ

วัดเจ็ดยอดมหาโพธาราม

ที่ตั้ง	ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่-ลำปาง ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประเภท	พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ
นิกาย	เถรวาท มหานิกาย
เจ้าอาวาส	พระเทพปริยัติ (สะอาด ขนดีโก)
พิกัด	๑๘.๘๐๙๐๘๓, ๙๘.๙๗๑๖๕๐

ความเป็นมา

วัดเจ็ดยอด (พระอารามหลวง) เป็นวัดโบราณและมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์วัดหนึ่งของอาณาจักรล้านนาที่สร้างขึ้นในช่วงเหตุการณ์สำคัญนั่นคือเมื่อพุทธศาสนาล่วงกาลมาได้ ๒,๐๐๐ ปี โดย พระเจ้าติโลกราช โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๑๙๘๘ โปรดให้หมื่นด้ามพร้าคต หรือ สีหโคตรเสนาบดี เป็นนายช่างทำการก่อสร้าง ศาสนสถานและเสนาสนะขึ้นเป็นพระอาราม โดยจำลองแบบมาจากเจดีย์ที่พุทธคยา ประเทศอินเดีย พร้อมทั้งสร้างสัตตมหาสถาน สถานอันเสวยวิมุตติสุขของพระพุทธเจ้าหลังตรัสรู้ทั้ง ๗ สัปดาห์ อีกด้วย อีกทั้งโปรดฯ ให้นิมนต์พระมหาเถระชื่อพระอุตตมปัญญา มาสถิตเป็นอธิบดีสงฆ์องค์แรกในพระอารามนี้ ที่ได้เทศนาแก่พระเจ้าสมเด็จติโลกราชจนเกิดให้ศรัทธา และเชื่อในเรื่องอานิสงส์ปลุกต้นโพธิ์ ในเวลาต่อมา

ในสมัยพระเจ้าติโลกราช ศาสนาในเมืองเชียงใหม่ มีอยู่ ๓ นิกาย คือนิกายดั้งเดิม ที่สืบเนื่องมาแต่ทริภุชชัย นิกายสวนดอก หรือนิกายลังกาวงศ์ ที่สืบมาแต่พระสุมนเถระจากสุโขทัย และนิกายป่าแดง หรือนิกายสิงหล ที่พระญาณคัมภีร์ไป

สืบศาสนาจากลังกา หรือบางทีก็เรียกว่าลังกาใหม่ ทำให้สงฆ์ทั้งสามนิกายมีข้อขัดแย้งกัน จึงทำการส่งขานาสงฆ์ทั้งสามฝ่าย ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

วัดเจ็ดยอด มีการปลูกต้นโพธิ์อันหมายถึงโพธิพฤกษ์ของพระพุทธเจ้า อันเป็นชูชาติของผู้ที่เกิดปีใ้ หรือปีมะเส็ง ณ โพธิบัลลังก์ พุทธคยา ประเทศอินเดีย กอปรกับสถานที่นั้นอยู่ห่างไกล ยากแต่ทุกคนจะไปได้ จึงมีการให้วัดเจ็ดยอด เป็นตัวแทนของโพธิบัลลังก์ พร้อมทั้งสัตตมหาสถาน ดังนั้นเมื่อผู้ที่เกิดปีมะเส็ง ไม่ได้เดินทางไปยังประเทศอินเดียได้ ก็จะมานมัสการได้ที่วัดเจ็ดยอด เฉกเช่นไปพุทธคยา

สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด

- สัตตมหาสถานทั้ง ๗ แห่ง

๑. โพธิบัลลังก์ คือสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงประทับนั่งขัดสมาธิ ณ โคนไม้ศรีมหาโพธิ์ด้านทิศตะวันออก ทรงตั้งวิริยธิษฐานปฏิญาณพระองค์ ว่า “ตราบใดที่ยังไม่บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วไซ้ร้ ก็จะเมื่อยอมลุกจากที่ประทับนั้นแม้มีงูและโลหิตจะเหือดแห้งสูญสิ้นไปเหลือแต่หนังและกระดูกก็ตามที”

๒. อนิมิสเจดีย์ คือสถานที่ที่พระพุทธองค์ทรงเกิดทิพยจักขุญาณ หลังจากออกจากสมาบัติไปประทับยืน ณ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของโพธิบัลลังก์ ทรงพิจารณาทศปารมีธรรมที่พระองค์ได้ตรัสรู้มา เพื่อสำนึกในกตัญญูธรรม ทรงลื้มพระเนตรเพ่งต้นโพธิ์โดยไม่กระพริบพระเนตรเป็นเวลา ๗ วัน

๓. รัตนจงกรมเจดีย์ คือสถานที่ที่พระพุทธองค์ทรงเสด็จออกจงกรมหลังจากได้แสดงกตัญญูธรรมโดยการเพ่งต้นโพธิ์เป็นเวลา ๗ วัน จากนั้นก็เสด็จออกจงกรมระหว่างที่ประทับและโพธิบัลลังก์ รวม ๗ วัน

๔. รัตนฆรเจดีย์ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของโพธิบัลลังก์ ใน สัปดาห์ที่ ๔ เทวดาได้เนรมิตเรือนแก้วขึ้นในทิศพายัพของโพธิบัลลังก์ เพื่อให้พระพุทธองค์ประทับนั่งพิจารณาพระอภิธรรมปิฎกตลอด ๗ วัน

๕. อชปาลนิโครธ อยู่ทางทิศตะวันออกของโพธิบัลลังก์ หลังจาก พระพุทธองค์ได้ ๗ วันได้เสด็จออกจากร่มไม้มหาโพธิ์ไปประทับนั่งขัดสมาธิ ใต้ต้นอชปาลนิโครธ(ต้นไทร) อันเป็นที่อยู่อาศัยของคนเลี้ยงแกะ ทรงเสวย วิมุตติผล สมบัติสุข ฌ ที่นี้เป็นเวลา ๑ สัปดาห์

๖. สระน้ามุจลินท์ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของต้นมหาโพธิ์ ในสัปดาห์ที่ ๖ พระพุทธองค์เสด็จออกจากร่มไม้อชปาลนิโครธ (ต้นไทร) เสด็จไปยังร่มไม้มุจลินท์(ไม้จิก) ซึ่งอยู่ทางทิศภาคเหนือของต้นโพธิ์ ทรงนั่ง เสวยวิมุตติสุข ฌ ที่นี้รวม ๗ วัน

๗. ราชายตนะ อยู่ทางทิศใต้ของต้นมหาโพธิ์ เมื่อพระพุทธเจ้า เสวยวิมุตติผลสมบัติสุขได้ร่มไม้มุจลินท์ (ไม้จิก) ครบ ๗ วันแล้ว พระองค์ทรงเสด็จย้ายไปประทับนั่งใต้ต้นราชายตนะพฤกษ์ (ไม้เกด) ซึ่งอยู่ ทางทิศทักษิณของต้นมหาโพธิ์ ในเวลาเช้าพระอินทร์ได้นำเอาผลสมอเข้า ไปถวายพระองค์ พระองค์ทรงเสวยวิมุตติสุข ฌ ที่นี้ถึง ๑ สัปดาห์

- กุंबरจักษุของพระเจ้าติโลกราช

- อุโบสถ

- มณฑปพระแก่นจันทน์

- ชุ่มประตู่โขงและทางเดินโบราณ

- วิหารพระเจ้าเจ็ดร้อยปี ที่สร้างเฉลิมฉลองเมืองเชียงใหม่ครบ ๗๐๐ ปี

- ฯลฯ

คำไหว้พระประจำปีเกิด ของผู้ที่เกิดปีไล่ หรือ ปีมะเส็ง

ไหว้พระเจดีย์พุทธคยา ประเทศอินเดีย หรือไหว้พระธาตุวัดเจ็ดยอด อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (แทน)

คำกล่าวบูชา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

ปะฐะมัง โพธิปัลลังกัง, ทุดิยัง อะนิมัสสะกัง, ตะตียัง จังกะมะเสฏฐัง, จะตุตถัง ระตะนะขะรัง, ปัญจะมัง อะชะปาละนิโคธัง, ฉัญญัง ราชายะตะนัง, สัตตะมัง มุจจะลินทัง, อะหัง วันทาமி ทูโร.

อุโบสถวิจิตรอุบลขาววิจิตร

วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร

ที่ตั้ง	ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประเภท	พระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร
นิกาย	เถรวาท
เจ้าอาวาส	พระเทพสิงหวรราชาจารย์ (โสภณ โสภโณ)
พิกัด	๑๘.๗๘๘๗๕๐, ๙๘.๙๘๑๒๑๑

ความเป็นมา

วัดพระสิงห์ หรือมีชื่อเต็มว่า วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร เดิมชื่อว่า วัดลีเชียงพระ คำว่าลี แปลว่าตลาด ด้วยหน้าวัดแต่เดิมเป็นตลาดที่ยาวไปถึงกลางเวียง (บางแห่ง ลี แปลว่าหนองน้ำที่มีการซื้อขายและเปิดตลาด ความหมายจึงแปลว่าตลาดโดยปริยาย) สร้างขึ้นในสมัยพระญาผายู กษัตริย์องค์ที่ ๕ ในราชวงศ์มังราย โปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดนี้ขึ้น ในปี.ศ.๑๘๘๘ พร้อมทั้งสร้างกู่บรรจุอัฐิของพระญาคำฟู พระราชบิดา โดยพระญาผายู ได้มาประทับที่เมืองเชียงใหม่เป็นการถาวร (โดยรัชการก่อนหน้าประทับที่เชียงราย และเชียงแสน) มีพระพุทธรูปที่สำคัญอยู่องค์หนึ่งคือพระพุทธรูปสี่หิขังเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยขัดสมาธิเพชร ตามประวัติเล่าว่าเจ้ามหาพรหมได้เชิญพระสิงห์มาจากเมืองกำแพงเพชรแล้วมาต่อพระหัตถ์ที่เชียงราย แล้วนำมาถวายแด่พระเจ้าแสนเมืองมา ณ เมืองเชียงใหม่ แต่พอราชรถที่อัญเชิญพระสิงห์มาถึงวัดมีเหตุให้ต้องอัญเชิญประดิษฐานไว้ที่นี่ ปัจจุบันพระสิงห์ประดิษฐาน ณ วิหารลายคำ

โดยพระสิงห์ เป็น “ชุธาตุ” ของผู้ที่เกิดปีสี หรือปีมะโรง ซึ่งต่างจากพระธาตุดูอื่น ๆ คือ อยู่ที่พระพุทธรูป ไม่ได้อยู่ที่พระธาตุดุเจดีย์ ด้วยพระสิงห์เป็นตัวแทนแห่งพระพุทธรูปเจ้านั่นเอง

สิ่งที่น่าสนใจในวัดพระสิงห์

- พระสิงห์ หรือพระสิหิงค์ ที่อัญเชิญมาจากเชียงราย ประดิษฐานเป็นประธาน ณ วิหารลายคำ เป็นตัวแทนแห่งองค์พระพุทธรูปเจ้า ชุธาตุผู้ที่เกิดปีสี หรือมะโรง

- อุโบสถสองสงฆ์

เป็นอาคารที่อยู่ด้านหลังวิหารระหว่างวิหารกับพระธาตุ โดยมีมณฑปอยู่ตรงกลางอาคารประดิษฐานพระเจ้าทองทิพย์ สร้างในสมัยพระเจ้าติโลกราช ตัวมณฑปแบ่งการใช้อาคารเป็นสองส่วน ปัจจุบันมีการประกอบสังฆกรรมต่าง ๆ ทางด้านทิศเหนือ (บ้างก็ว่าโบสถ์สองสงฆ์คือภิกษุสงฆ์และภิกษุณีสงฆ์ บ้างก็ว่าเป็นสงฆ์สองนิกายในเชียงใหม่) ปัจจุบันประดิษฐานรูปพระบูรพาจารย์ให้สักการบูชา

- หอไตร

สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้ากาวิละเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๔ เป็นอาคารสองชั้น ชั้นล่างก่ออิฐถือปูน ด้านนอกเป็นรูปปูนปั้น ชั้นบนเป็นเครื่องไม้ ไว้เก็บรักษาคัมภีร์ใบลาน

- วิหารลายคำ

เป็นวิหารที่มีการประดับลวดลายด้วยทองคำ จึงเรียกวินิจฉัยลายคำ เป็นวิหารที่ประดิษฐานพระสิงห์หรือพระพุทธรูปสิหิงค์ ด้านในมีจิตรกรรมฝาผนัง สองเรื่องคือด้านทิศเหนือ เป็นเรื่องสังข์ทอง ด้านทิศใต้เป็นเรื่องสุวรรณหงส์

- เจดีย์

เจดีย์องค์นี้สร้างโดยพญาผายูทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๘๘ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๖๙ พระราชชายา เจ้าดารารัศมี เจ้าแก้วนารีรัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ และครูบาทศรีวิชัย ได้นำประชาชนร่วมกันบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะและเสริมสร้างพระธาตุเจดีย์ให้สูงขึ้น และมีการห่มทองจังโกในปัจจุบัน

- วิหารหลวง

สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ โดยครูบาทศรีวิชัย เป็นที่ประดิษฐานพระศรีสรรเพชญ์ (หลวงพ่อดโต)

- กุฏิของพญาคำฟู

เป็นกุฏิเล็ก ๆ อยู่ด้านหน้าพระอุโบสถทางทิศเหนือเยื้องขวา ไปประมาณ ๑๐ เมตร ด้านเหนือวิหาร สมัยของครูบาทศรีวิชัย มาแล้วถางบูรณะวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร ได้พบกุฏิคั่นพบข้างในมีผอบบรรจุอัฐิซ้อนกัน ๓ ใบ ชั้นนอกทำด้วยทองเหลืองหนัก ๒๕๔ บาท ๓ สลึง สูง ๒๓ นิ้ว ชั้นกลางทำด้วยเงินหนัก ๑๘๕ บาท ๒ สลึง สูง ๑๘ นิ้ว ชั้นในสุด ทำด้วยทองคำหนัก ๑๒๒ บาท ๒ สลึง สูง ๑๔ นิ้ว และยังพบแผ่นทองจารึกเรื่องราวต่าง ๆ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอัฐิของพญาคำฟู ผู้สร้างวัด ทางราชการได้นำไปเก็บไว้ที่ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ชั่วคราว ซึ่งตั้งอยู่ที่ช่วงสิงห์ และขณะนั้นเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา ผอบทั้ง ๓ ใบ และจารึกตลอดถึงเครื่องราชูปโภคเหล่านั้นได้สูญหายไปในขณะที่เกิดสงครามซึ่งประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๔

- หอจกรมครูบาทศรีวิชัย

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ โดยหลวงอนุสารสุนทร สร้างถวายครูบาทศรีวิชัย ใช้เป็นที่เดินจกรม ได้บูรณะเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๗ เดิมมีทางเดินเชื่อมไปที่กุฏิไม้สักซึ่งกุฏิของครูบาทศรีวิชัยปัจจุบันกุฏิไม้สักถูกไฟไหม้ไปแล้ว

- ฯลฯ

คำไหว้พระประจำปีเกิด ของผู้ที่เกิดปีสี หรือปีมะโรง

ไหว้พระสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร อ.เมือง จ.เชียงใหม่

คำกล่าวบูชา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

นะมามิ สิंहะคะพิมพัง สุวัณณา จิรั้มมัง สังการะชาตัง โสภา สะราภิกันตัง

นะมามิหัง

อุลลทาวจว วัดเกตการาม

ที่ตั้ง	๙๖ ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประเภท	วัดราษฎร์
นิกาย	เถรวาท
เจ้าอาวาส	พระครูสันติเจติยากร (สุรศักดิ์ สันติกโร)
พิกัด	๑๘.๗๙๒๖๖๒, ๙๙.๐๐๒๘๑๗

ความเป็นมา

วัดเกตเป็นวัดเก่าแก่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ตามประวัติวัดบอกว่าสร้างในปี พ.ศ. ๑๙๗๑ สมัยพระเจ้าสามฝั่งแกน ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการาม คือพระยาเมือง พระยาคำ และพระยาสี่อ เป็นผู้ควบคุมข้าทาสบริวาร ๒,๐๐๐ คนเป็นผู้ก่อสร้าง ในสมัยพม่าปกครองมีการถวายเป็นสังฆทาน และข้าคนเป็นข้าพระธาตุวัดเกต อีกจำนวนมาก ดังรายชื่อที่ปรากฏในจารึกวัดเกตการาม (ที่ตั้งไว้ด้านข้างของวิหาร) โดยในจารึกเรียกเจดีย์ของวัดนี้ว่า “พระเกสธาตุเจดีย์”

จึงพ้องกับนามของพระเศกแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อความเชื่อเรื่อง “ชุธาตุ” เกิดขึ้นในล้านนา ด้วยพระเศกแก้วจุฬามณีอยู่บนสวรรค์ ผู้คนทั่วไปไม่สามารถไปถึงได้ เว้นเสียแต่ได้จะฉนวน หรือไม่ก็เสียชีวิต จึงจะได้ขึ้นไปสักการะบูชา จึงถือเอาพระเกสธาตุเจดีย์ เป็นตัวแทนของพระเศกแก้วจุฬามณีสำหรับเป็นชุธาตุของผู้ที่เกิดปีเสียด หรือปีจอ (บางแห่งหมายเอาพระธาตุนินทร์แขวน หรือใจก์ทีโย ในรัฐมอญ สหภาพเมียนมา เป็นตัวแทน)

เมื่อการค้าทางน้ำเจริญขึ้น ผู้คนจากที่ต่าง ๆ มาตั้งรกราก ทั้งฝั่งตะวันตกของน้ำปิง บริเวณตลาดวโรรส และฝั่งตะวันออก ย่านชุมชนวัดเกต ทำให้ มีความ

หลากหลายทางศาสนา เช่น พุทธ คริสต์ ซิกข์ อิสลาม มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เช่น ไทย จีน ฝรั่งเศส ไทยใหญ่ ทำให้บริเวณวัดเกต จึงปรากฏศิลปะหลากหลายและน่าสนใจ

สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด

- ศิลาจารีกวัดเกต

ตั้งอยู่บนมุขด้านใต้ของพระวิหารจาริกเป็นอักษรฝักขามบนหินทราย ด้านหน้าลบบเลือนไปหมด เหลือแต่ดวงศิลาจารึก ด้านหลังพออ่านได้ สรุปลว่า จุลศักราช ๙๔๐ มีการบูรณะพระเกศธาตุเจดีย์ที่พังลง จุลศักราช ๙๔๓ (ประมาณ ธันวาคม - มกราคม พ.ศ. ๒๑๒๔)มีงานฉลองพระเจดีย์แจ้งความกว้างความยาวของพระอาราม ถวายคนประมาณ ๑๐๐ ครอบครัว เป็นข้าวัด พร้อมทั้งแจ้งชื่อหัวหน้าและสมาชิกและครอบครัวด้วย

- พระเกศธาตุเจดีย์

เป็นพระธาตุที่เป็นตัวแทนของพระเศศแก้วจุฬามณี ปลายทองเจดีย์เบี่ยงไปทางตะวันตกเล็กน้อย ได้ให้ความหมายว่าเพื่อไม่ให้ตั้งตรงกับเจดีย์บนสวรรค์ (หรืออาจจะเกิดจากการทรุดด้วยยุริมน้ำก็เป็นได้)

- วิหาร

เป็นวิหารย่อเก็จ ทางเข้าสามทาง หลังคาทรงจั่วเรียงซ้อนกัน ๕ ชั้น (คำเมืองเรียกว่าซด) ๒ ชั้น

- อุโบสถ

เป็นทรงล้านนา ด้านหน้าประดับด้วยสัตว์ตามเทพนิยายของจีน

- พิพิธภัณฑวัดเกต

พิพิธภัณฑวัดเกตการามก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของศรัทธาวัดเกต เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๒ มีคณะกรรมการวัดเกตการามเป็นผู้ดูแล อาคารของ

พิพิธภัณฑน์แห่งนี้เคยเป็นกุฏิพระครูชัยศีลวิมล (พ.ศ. ๒๔๒๙ - ๒๕๐๐) เรียกกันว่า "โฮงตุ้เจ้าหลวง"

- ฯลฯ

คำไหว้พระประจำปีเกิด ของผู้ที่เกิดปีเสียด หรือ ปีจอ

ไหว้พระธาตุเกศแก้วจุฬามณี บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (หรือพระธาตุนิทรแขวง เมืองมอญ สหภาพเมียนมา หรือ วัดเกตการาม จ.เชียงใหม่)

คำกล่าวบูชา พระธาตุเกศแก้วจุฬามณี

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

ดาวะดิงสายะ ปุรัมเม เกสะจุฬามะณี สะริระะปัพพะตา ปุชิตา สัพพะเทวานัง ตั้งสิระสา ตั้งธาตุดุตตะมัง อะหัง วันทาמי สัพพะทา

วันทาหลวง

วันทามิ พุทฺธัง สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ ธัมมัง สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ สังฆัง สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ คระ อุปฺชมาเย จะริเย สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ กัมมัญฺจานัง สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ อาราเม พฺทระสีมายัง สัพฺปังเม โทสัง ขมะละเม ภันเต.

วันทามิ เจตติยํ สัพฺปัง สัพฺพัญฺจนาเส ปะติญฺจิตา สะริระธา-ตุ
มะหาโพธิง พุทฺธะรูปัง สะกะรัง สะทา นาคะโลก เทวะโลก
พรหมะโลก ชัมพูทีเป ลังกาทีเป สะริระ ธา-ตุโย
อะระหันตาธา-ตุโย เจตติยํ คันธะกุกฺกิง จะตุระสี
ติสะหัสเส ธัมมกัซันเธ สัพฺเพสัง ปาทะเจตติยํ
อะหังวันทามิ สัพฺพะโสฯ.

วันทาน้อย

วันทามิ ภันเต สัพฺปัง อะปะราทัง ขมะละเมภันเต
มะยากะตัง ปุญฺญัง สามินา อะนุโมทิตัพฺปัง สามินา
กะตัง ปุญฺญัง เมยหัง ทาทัพฺปัง สาธู สาธู อะนุโมทามิฯ.